

Pomáháme zvyšovat zdravotní gramotnost – 15 let projektu Lab Tests Online v České republice

J. Racek, L. Stříž, L. Sládková

„Lékaři potřebují vzdělaného pacienta, protože jen takový dovede dosáhnout lepších výsledků v léčbě a tím pádem získat dobrou prognózu svého onemocnění. Vidíme Lab Tests Online jako prostředek propojující zdravotníka v ordinaci s pacientem a umožňující, aby pacient mohl pro sebe něco více udělat,“ zaznělo v Karolinu dne 12. října 2023 na tiskové konferenci u příležitosti oslav 15. výročí spuštění české verze informačního portálu www.labtestsonline.cz. Správnost jeho obsahu garantuje Česká společnost klinické biochemie, součást České lékařské společnosti JEP, a proto právě z úst jejích představitelů zazněla výzva k podpoře všech aktivit, které zvyšují zdravotní gramotnost. Jako vhodný zdroj se jeví právě projekt Lab Tests Online.

Internetový portál Lab Tests Online vznikl v roce 2001 v USA jako program pro pacienty, aby se lépe orientovali v laboratorních vyšetřeních nejen při nemoci, ale též při preventivních programech. V současné době je provozován v 10 zemích po celém světě, v České republice je dostupný na www.laboratornitesty.cz nebo www.labtestsonline.cz.

Slavnostní zahájení provozu české verze webových stránek proběhlo 10. října 2008. Během patnácti let prošly

stránky obrovským vývojem. Nyní zde návštěvník najde vysvětlení k více než 300 laboratorním testům, detailní popis 180 nemocí a vysvětlení ke screeningovým programům pro všechny věkové kategorie.

Návštěvníci zde získají odpovědi na otázky: proč se nechat vyšetřit, jak se na odběr připravit, co je vyšetřováno, co výsledek znamená. Svě místo zde mají nejčastěji kladené otázky a slovník pojmů. Odbornost a aktuálnost obsahu garantuje Česká společnost klinické biochemie ČLS JEP. Proto se stal www.labtestsonline.cz během svého 15letého fungování pomocníkem nejen pacientů, ale i lékařů ze všech laboratorních i klinických oborů.

Konferenci k 15 letům od spuštění české verze Lab Tests Online zahájil prof. MUDr. Tomáš Zima, DrSc., zakládající člen projektu Lab Tests Online a od r. 2024 prezident Evropské federace klinické chemie a laboratorní medicíny (EFLM): „Ve světle obrovského rozvoje internetu a dostupnosti zdravotnických informací je neustále třeba lidem vysvětlovat, že množství z těchto informací je zavádějících, neúplných nebo záměrně klamavých. Proto poskytujeme informace založené na moderních výsledcích medicíny, a ne na cílech reklamního byznysu.“

Dále konferenci pozdravili prezident Mezinárodní federace klinické chemie a laboratorní medicíny (IFCC) Khosrow Adeli a EFLM President-elect Tomris Ozben. I podle nich je projekt nesmírně důležitý jako zdroj věrohodných informací o laboratorních vyšetřeních.

„Návštěvník zde nenajde reklamy a ani doporučení týkající se podvodných vyšetřovacích a léčebných metod,“ uvedl předseda rady Lab Tests Online a místopředseda ČSKB prof. MUDr. Jaroslav Racek, DrSc. „Během posledních let jsem byl prostřednictvím webu LabTestsOnline.cz mnohokrát tázán na problematiku parazitů, těžkých kovů,

Účastníci tiskové konference prezident IFCC Khosrow Adeli, prezidentka EFLM Tomris Ozben, President-elect EFLM Tomáš Zima, předseda ČLS JEP Štěpán Svachna, ředitel VZP Zdeněk Kabátek a předseda rady Lab Tests Online Jaroslav Racek.

toxinů, překyselení nebo na detoxikaci organismu. Když vidím, kolik lidí věří podvodníkům a ziskuchtivým firmám, znovu si uvědomuji, jak je zdravotní gramotnost nesmírně důležitá.“

O významu zdravotní gramotnosti a roli Lab Tests Online na konferenci dále promluvili:

- Ing. Zdeněk Kabátek, ředitel Všeobecné zdravotní pojišťovny
- prof. MUDr. Štěpán Svačina, DrSc., předseda České lékařské společnosti JEP
- prof. MUDr. Jan Škrha, DrSc. člen výboru České internistické společnosti a člen výboru České diabetologické společnosti ČLS JEP
- prof. MUDr. Pavel Kraml, Ph.D., člen výboru České společnosti pro aterosklerózu

Z jejich myšlenek uvádíme:

Ing. Zdeněk Kabátek. „Zdravotní gramotnost vnímáme jako prioritu. Je velmi důležité, když má pacient k dispozici místo, kde si může o své nemoci zjistit vše, co potřebuje nebo čemu nerozuměl. Obrovský význam Lab Tests Online spatřujeme i v jeho pomoci lékařům, protože v dnešní uspěchané době nemá lékař vždy prostor detailně poučit pacienta a vysvětlit mu výsledky všech laboratorních testů, důvody dalších vyšetření a případných zákroků. Lab Tests Online je proto přínosem pro pacienty, jejich rodiny i pro odbornou veřejnost.“

Prof. MUDr. Štěpán Svačina, DrSc. „Podle posledního průzkumu M-POHL, který proběhl v roce 2020 a porovnával úroveň zdravotní gramotnosti v České republice se stavem roku 2015, jsme se z těch dolních příček posunuli o něco nahoru. Nicméně ke špičce máme ještě hodně

daleko. Proto je třeba každou aktivitu vedoucí ke zvýšení zdravotní gramotnosti rozvíjet. A uvítám také širší propojení portálu LabTestsOnline.cz s národním zdravotnickým portálem NZIP, kde je naše Česká lékařská společnost JEP odborným garantem obsahu.“

Prof. MUDr. Jan Škrha, DrSc. „Jsem více než 45 let ve zdravotnictví, denně přicházím do styku s pacienty a uvědomuji si, co všechno musím vysvětlit pacientovi, ale také to, na co mám čas a na co čas nemám. Pro nás znamená Lab Tests Online pomocníka především v oblasti edukace pacienta a tím pádem podporu jeho spolupráce. Tento projekt je klasickou ukázkou, že si pacient může kliknout na nějaký test a podívat se, co znamená. Pak přichází do ordinace s vědomím, že se chce zeptat na něco víc, co s tím a jaká bude další cesta. A tady se ukazuje, jak tento projekt pomáhá. Potřebujeme vzdělaného pacienta, protože jen takový dovede dosáhnout lepších výsledků v léčbě a tím pádem i získat dobrou prognózu svého chronického onemocnění, třeba jako je diabetes. Vidím Lab Tests Online jako světlo propojující zdravotníka v ordinaci s pacientem a umožňující, aby pacient mohl pro sebe něco více udělat.“

Prof. MUDr. Pavel Kraml, Ph.D. „Hlavní příčinou dlouhodobé morbidity a mortality jsou kardiovaskulární onemocnění, především komplikace aterosklerózy. Jedná se o proces, mající celou řadu rizikových faktorů, z nichž mnohé odhalí právě laboratorní vyšetření (diabetes mellitus, poruchy lipidového metabolismu). Nesmírně důležitá je spolupráce s poučeným pacientem, který chápe význam laboratorních výsledků a svým chováním přispívá k prevenci tohoto onemocnění. Projekt Lab Tests Online je vítaným prostředníkem k poučení pacientů.“

Jaroslav Racek představuje projekt Lab Tests Online.